

XIV konferencja naukowa z cyklu „Edukacja międzykulturowa”

CZŁOWIEK POGRANICZA - WYZWANIA HUMANISTYCZNEJ EDUKACJI

21-22 maja 2019r. Białystok

Konferencja została objęta Honorowym Patronatem:
Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu w Białymstoku
oraz
Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk

21.05.2019 (wtorek)

Wydział Pedagogiki i Psychologii UwB ul. Świerkowa 20, Budynek C, Aula im. J. Korczaka

15.00 – 15.30 Uroczyste otwarcie konferencji

Powitanie gości – Prof. dr hab. Mirosław Sobecki Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku

Wystąpienie Rektora Uniwersytetu w Białymstoku Prof. dr hab. Roberta Ciborowskiego

15.30 – 16.50 Humanistyka i pedagogika wobec wyzwań przyszłości

1. Prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki, Honorowy Przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, *Jak współcześnie pojmować edukację humanistyczną?*
2. Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, Przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, *Pedagogika wobec przyszłości*
3. Prof. dr hab. Kazimierz Zbigniew Kwieciński (Członek rzeczywisty PAN) *Pedagogia przejścia i pogranicza*
4. Prof. dr hab. Zbyszko Melosik (Wiceprzewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN) *Tożsamość naukowca: o władzy i wolności umysłu*

16.50 – 17.15 Przerwa kawowa

17.15 – 18.15 Wystąpienia okolicznościowe

18.15 – 18.30 Wystąpienie Jubilata Prof. dr hab. Jerzego Nikitorowicza

22.05.2019 (środa)

10.00 – 12.00 Panele dyskusyjne

Panel dyskusyjny 1 Twórczość i tożsamość człowieka nauki

(Sala C 2.19)

Moderatorzy: Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, Prof. dr hab. Agata Cudowska,
Dr hab. Waldemar Segiet, prof. UAM

Referaty wprowadzające:

1. Prof. dr hab. Andrzej Radziejewicz Winnicki (UŚ, Katowice, UZ, Zielona Góra); Dr hab. Teresa Wilk (UŚ, Katowice)
Spoleczne funkcje narracji w książkach i rozprawach Profesora Jerzego Nikitorowicza (osobliwości prezentacji i czytelniczej recepcji)
2. Dr hab. Hana Červinkova, prof. DSW (DSW, Wrocław)
Pedagogiczne wynajdywanie kultury

Wystąpienia i głosy w dyskusji:

3. Prof. dr hab. Ewa Ogrodzka – Mazur, dr hab. Anna Szafrąńska, prof. UŚ (UŚ, Cieszyn),
Realizacja edukacji międzykulturowej na pograniczu polsko-czeskim w kontekście Jerzego Nikitorowicza koncepcji pracy szkoły i nauczyciela w środowisku wielokulturowym
4. Prof. dr hab. Dariusz Kubinowski (US, Szczecin)
Idea ekumenizmu metodologicznego Jerzego Nikitorowicza
5. Prof. dr hab. Andrei Harbatski (UwB, Białystok)
Idee antropologii pedagogicznej w twórczości Jerzego Nikitorowicza
6. Dr hab. Monika Wróblewska (UwB, Białystok)
Przestrzenie Twórczych Transgresji w Edukacji Humanistycznej
7. Dr Adela Kożyczkowska (UG, Gdańsk)
Dzieciństwo na pograniczu kultur w literackiej kreacji Horsta Bienka
8. Dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. UwB (UwB, Białystok)
Od miejsc kreujących tożsamość po zaangażowane kreowanie miejsca
9. Dr Łukasz Kwadrans (UŚ, Cieszyn)
Tożsamość Romów w kontekście Teorii Wielozakresowej i Wielowymiarowej Tożsamości Jerzego Nikitorowicza

Panel dyskusyjny 2. Wielokulturowość i międzykulturowość w refleksji pedagogicznej

(Sala C. 2.2)

Moderatorzy: Prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz, Dr hab. Ewa Wysocka
prof. UŚ,

Referaty wprowadzające:

1. Prof. dr hab. Zenon Jasiński (WSZiA, Opole)
Region i regionalizm w działalności wybranych polskich organizacji na Zaolziu
2. Dr hab. Mariusz Korczyński, prof. UMCS (UMCS, Lublin)
Postawy wobec „obcych” polskich i ukraińskich studentów a ich miejsce zamieszkania
3. Prof. dr hab. Roman Leppert (UKW, Bydgoszcz)
Pogranicze w amerykańskiej historii myśli pedagogicznej

Wystąpienia i głosy w dyskusji:

4. Dr hab. Iwona H. Pugacewicz (UW, Warszawa)
Tożsamość pedagogiczna "biwalencyjnie skażona". O trudnej akceptacji i korzyściach płynących z dziewiętnastowiecznej dwukulturowości
5. Dr hab. Beata Orłowska (Akademia im. Jakuba z Paradyża, Gorzów Wielkopolski)
Ukraińcy w Gorzowie Wielkopolskim - nowy wymiar wielokulturowego obrazu miasta
6. Dr Justyna Pilarska (UW, Wrocław)
Pogranicze kulturową szansą czy zagrożeniem? Sarajewski casus
7. Dr Kamila Gandecka (UW, Wrocław)
Komunikacja międzykulturowa w postępowaniu uchodźczym - perspektywa polskich doświadczeń
8. Prof. dr hab. Elżbieta Czykwin (ChAT, Warszawa)
Kontrowersje polsko-norweskie wokół instytucji Barnevernet
9. Dr hab. Ewa Kantowicz, prof. UWM (UWM, Olsztyn)
Transnacionalizm jako obszar działań inkluzyjnych
10. Dr hab. Aneta Rogalska – Marasińska, prof. UŁ (UŁ, Łódź)
Międzykulturowa transgresja szansą na zrównoważone i wielokulturowe społeczeństwo
11. Dr Sylwia Jaskuła (WSliP, Łomża)
Hybrydalna przyszłość edukacji międzykulturowej
12. Dr hab. Dorota Misiejuk, prof. UwB (UwB, Białystok)
Edukacja międzykulturowa w warunkach ponowoczesności

Panel dyskusyjny 3. Pogranicze – idea i człowiek w perspektywie pedagogicznej i nauk pokrewnych (Sala C 2.3)

Moderatorzy: Prof. dr hab. Krystyna Marzec- Holka; Prof. dr hab. Halina Rusek

Referaty wprowadzające:

1. Prof. dr hab. Aleksander Nalaskowski (UMK, Toruń)
Pogranicze polityczne w skali niemożności
2. Prof. dr hab. Stanisław Palka (UJ, Kraków)
Poznawcza i praktyczna użyteczność pogranicz pedagogicznych badań edukacyjnych
3. Dr hab. Krystyna Błęszyńska, prof. SGGW (SGGW, Warszawa)
Narracje pogranicza jako wyzwanie edukacyjne

Wystąpienia i głosy w dyskusji:

4. Dr hab. Piotr Petrykowski prof. UMK (UMK Toruń)
„O powrót do źródeł w wychowaniu - czyli o dematematyzacji, defizykalizacji i innych demonach”
5. Prof. dr hab. Halina Rusek (UŚ, Cieszyn)
Pogranicze w oglądzie socjologii pogranicza. Czesko polskie rubieże po transformacji
6. Dr hab. Barbara Grabowska, prof. UŚ (UŚ, Cieszyn)
Ku tożsamości wzbogaconej - zadanie człowieka żyjącego w społeczeństwie zróżnicowanym kulturowo
7. Dr hab. Małgorzata Halicka, prof. UwB; Dr hab. Jerzy Halicki, prof. UwB (UwB, Białystok)
Człowiek stary pogranicza w świetle badań naukowych
8. Dr hab. Alicja Korzeniecka- Bondar (UwB, Białystok)
Człowiek pogranicza w kulturze teraźniejszości
9. Dr hab. Agata Popławska, prof. UP (UP Kraków)
Kompetencje społeczne człowieka pogranicza
10. Dr Agata Świdzińska (UMCS, Lublin)
Edukacja globalna jako strategia budowania kultury pogranicza
11. Dr Cezary Kurkowski
Tożsamość kulturowa Warmii i Mazur
12. Mgr Andrzej Tkacz (Warszawa)
Imigranci w Polsce jako osoby pogranicza kultur. Wyzwania dla polityki migracyjnej

12.00 – 12.30 Przerwa kawowa

12.00 – 12.30 Sesja posterowa

1. Dr Anna Młynarczuk-Sokołowska (UwB, Białystok)
Moje miejsce? Przestrzeń szkoły w percepcji dzieci z doświadczeniem migracji
2. Mgr Urszula Namiotko (UwB, Białystok)
Teatr niezawodowy na pograniczu. Egzemplifikacje teoretyczne i empiryczne
3. Dr Joanna Sacharczuk i Dr Alina Szwarc (UwB, Białystok)
Wybrane kierunki rozwoju edukacji regionalnej na pograniczu
4. Mgr Joanna Salska Mcneil (APS, Warszawa)
Sztuka pogranicza w miastach globalnych
5. Mgr Julia Szabuńko (UwB, Białystok)
Seksualność na pograniczu. Potrzeby seksualne młodych dorosłych

12.30 – 14.30 Panele dyskusyjne:

Panel dyskusyjny 4. Tożsamość młodzieży w obliczu przemian współczesnej kultury

(Sala C 2.3)

Moderatorzy: Prof. dr hab. Anna Kwiatkowska, dr hab. Klaudia Węc prof. AI

Referaty wprowadzające:

1. Prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska – Melosik (UAM, Poznań)
Wysokie obcasy i problemy emancypacji kobiet
2. Dr hab. Jolanta Suchodolska (UŚ, Katowice)
Studiujący młodzi dorośli w procesie poszukiwania siebie - na pograniczu życiowych wyborów

Wystąpienia i głosy w dyskusji:

3. Dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska prof. UWM (UWM, Olsztyn)
Dwa światy. Kulturowe przestrzenie funkcjonowania kobiet i mężczyzn
4. Dr hab. Konstanty Karpiński, prof. Grodzieński Uniwersytet Państwowy im. Yanki Kupały (Uniwersytet Grodzieński, Grodno, Białoruś)
Zadania, związane z sensem życia, w podmiotowym rozwoju osobowości
5. Dr hab. Małgorzata Niesiobędzka, prof. UwB (UwB, Białystok)
Rola statusu w kulturze konsumpcjonizmu i mediów społecznościowych

6. Dr Barbara Chojnacka – Synaszko (UŚ, Katowice)
Pomoc młodzieży w rozeznaniu się w tym, co własne, inne, wspólne - działania w zakresie edukacji wielokulturowej/międzykulturowej podejmowane w rodzinach i na terenie szkół średnich zlokalizowanych w powiecie cieszyńskim
7. Dr Anna Perkowska – Klejman (APS, Warszawa)
Refleksyjność studentów w sytuacji dynamizmu przemian współczesnego świata
8. Dr Alicja Joanna Siegień – Matyjewicz, Dr Marek Matyjewicz (UWM, Olsztyn)
Białoruska tożsamość a kształcenie - na przykładzie systemu szkolnictwa średniego dla mniejszości narodowej białoruskiej w Polsce i systemu szkolnictwa średniego na Białorusi
9. Dr Agnieszka Nowakowska – Kaliszuk (UwB, Białystok)
Kulturowe uwarunkowania przemian modelu męskiej roli płciowej. Ocena tradycyjnego i partnerskiego modelu męskości dokonana przez mężczyzn - w perspektywie odzwierciedlonej kobiet oraz innych mężczyzn
10. Dr hab. Anna Krajewska (UwB, Białystok)
Współdziałanie dydaktyczne nauczycieli i studentów w fazach procesu kształcenia w ich ocenie - wyniki badań
11. Dr Karol Konaszewski (UwB, Białystok)
Zasoby osobiste a radzenia sobie w sytuacjach stresujących w grupie młodzieży pogranicza

Panel dyskusyjny 5. Problematyka społeczna w świetle kulturowych uwarunkowań procesów wychowania (Sala C 2.19)

Moderatorzy: Prof. dr hab. Ewa Syrek, Prof. dr hab. Tadeusz Pilch, Prof. dr hab. Alina Szczurek-Boruta

Referaty wprowadzające:

1. Prof. dr hab. Marek Konopczyński (UwB, Białystok)
Obcy w domu, czyli słów kilka o systemie penitencjarnym
2. Prof. dr hab. Danuta Urbaniak – Zajac (UŁ, Łódź)
Pedagogika społeczna wobec praktyki

Wystąpienia i głosy w dyskusji:

3. Dr hab. Anna Kieszowska, prof. UJK (UJK, Kielce)
Inny w przestrzeni społecznej -z obserwacji pedagoga
4. Dr hab. Małgorzata Orłowska, prof. AWSB (AWSB, Dąbrowa Górnicza)
Wychowanie do czasu wolnego jako fundamentalny element partycypacji społecznej

5. Dr hab. Arkadiusz Urbanek (UW, Wrocław)
System penitencjarny wobec wyzwań wielokulturowości osadzonych
6. Dr Marta Guziuk – Tkacz (UWM, Olsztyn)
Diagnostyka i terapia pedagogiczna o charakterze transkulturowym - odpowiedź na wyzwania współczesności
7. Dr Marta Mirosława Perkowska (UwB, Białystok)
Międzykulturowa refleksja pedagogiczna dotycząca transplantacji
8. Mgr Kinga Konieczny (UŚ Cieszyn)
Mobilna szkoła jako narzędzie wsparcia edukacji nieformalnej
9. Dr Krzysztof Czykier (UwB, Białystok)
Babcia i dziadek w narracjach dorosłych wnuków. Kontekst pedagogiczny
10. Dr hab. Tomasz Sosnowski (UwB, Białystok)
Międzygeneracyjne uwarunkowania kształtowania się ojcowskiej tożsamości
11. Dr hab. Jolanta Muszyńska (UwB, Białystok)
Wspólnoty lokalno- parafialne- codzienność życia ludzi działających
12. Dr hab. Tomasz Bajkowski (UwB, Białystok)
Tożsamość rodzinna – ważny wymiar wielotożsamości człowieka

Panel dyskusyjny 6 Relacje międzykulturowe w obliczu przemian systemu edukacyjnego

(Sala C. 2.2)

Moderatorzy: Dr hab. Ewa Jarosz, prof. UŚ; Dr hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM, dr hab. Janina Uszyńska Jarmoc prof. UwB

Referaty wprowadzające:

1. Dr hab. Leszek Korporowicz, prof. UJ (UJ, Kraków)
Komunikowanie w relacjach międzykulturowych
2. Prof. dr hab. Hristo Kyuchukov (UŚ, Katowice)
Roma children from Bulgaria and Slovakia and their mother tongue

Wystąpienia i głosy w dyskusji:

3. Dr hab. Marta Maria Urlińska (Akademia Ignatianum w Krakowie)
Niecodzienna codzienność szkół polskich na Łotwie. Przypadek szkoły skazanej na (nie)byt.
4. Dr Marta Kowalczuk-Wałędziak (UwB, Białystok)
Współpraca międzynarodowa nauczycieli: profesjonalne uczenie się i doskonalenie ponad granicami

5. Dr Ewa Dąbrowa (APS, Warszawa)
Segregacja czy integracja - sytuacja uczniów ze słabą znajomością języka polskiego w oddziałach przygotowawczych
6. Dr Jarosław Korczak (APS, Warszawa)
Wielokulturowość w Australijskim systemie edukacyjnym – cele priorytety i rozwiązania praktyczne
7. Dr Ewa Sowa-Behtane (Akademia Ignatianum, Kraków)
Kompetencje międzykulturowe członków rodzin wielokulturowych
8. Mgr Marta Bem (SGGW, Warszawa)
Kompetencje międzykulturowe - prezentacja narzędzia oraz wyników badań własnych
9. Dr Marcin Kolemba (UwB, Białystok)
Kulturowe determinanty osiągnięć w przestrzeni edukacyjnej i zawodowej
10. Mgr Agnieszka Sołbut (UwB, Białystok)
Znaczenie warsztatów międzykulturowych w pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą z rodzin dysfunkcyjnych
11. Mgr Maciej Żywno (UwB, Białystok)
Znaczenie organizacji pozarządowych w budowaniu tożsamości mniejszości narodowych pogranicza
12. Mgr Paweł Garbuzik (UJK, Kielce)
Edukacja do wartości w zróżnicowaniu kulturowym

14.30 – 15.00 Podsumowanie obrad w panelach dyskusyjnych oraz zakończenie konferencji